

MIKÓ F. LÁSZLÓ KÉPI VILÁGA

*Mikó F. László Vér és arany című kiállításáról,
Laffer Kúria, Dunaharaszti, 2020. január 31. - február 28.*

Különös világ Mikó F. László képi világa. Belépünk egy látszólag egyszerű kompozícióba, szinte bármelyikbe. Látjuk; rend van, s a rendet nem is nehéz megteremteni, hiszen szó sincs zsúfoltságról, nincsenek fölöslegesnek vehető tárgyak, képi elemek; nincs cifrázás, túldíszítettség, sőt talán díszítettség sem, minden egyszerűnek tűnik, érthetőnek. Aztán amikor meg akarjuk fogalmazni ezt az egyszerű valamit,

Angyal elmenőben. Vegyes technika, 70×50 cm, 2020

A múzsa már a spájzban van. Vegyes technika, 50×70 cm, 2020

a lényegét, rádöbbenünk, hogy azért ez mégsem olyan könnyű, pedig a címek sokszor segítenek, vezetnek. Mégis marad valami, amit szavakkal nehéz lenne megfogalmazni, talán ezért is az ecset az eszköz, és nem az írás. Másképp olvasunk egy írott történetet, másképp egy festményben rejlt. Pedig többnyire figurális képekről van szó, ráadásul egyszerű, tisztán élénk táruáló alakokkal. De épp ezek a látszólag minimalista módon vászonra vitt figurák ejtenek zavarba. A mozdulatuk, a tekintetük, a méltóságuk vagy esetlenségük. Valami rejtőzik mögöttük és közöttük, a széles terekben, a feszültségben, amely például egy bika és egy ember, vagy akár az emberi figurák között létrejön. Széles látómezők, terek, egészen üresek, többnyire kvázi síkok, s ez az ügyesen komponált háttér ellenpontozza a figurákat: a kvázi üresség teremti meg a már említett feszültséget. És miközben minden figura statikus; az, hogy a tér köztük és körülöttük végtelennek hat, ad egyfajta dinamikát az alakoknak. Olyan, mintha a nő épp lépne, csak beleragadtunk abba az egyetlen pillanatba, amelyben rápillantunk. Olyan, mintha a gyermekek csoportja haladna valamerre, ki a képsíkból is, nem tudjuk hová, mert ezt az alkotó nem mondja meg, ránk bizza, s elfog a szorongás, hová is tartanak ennyien: hol, mi várja őket, maguktól mennek-e ilyen fegyelmetten, egyformán, rendben, vagy kényszerre, vezényszóra. Nem, mindezt Mikó nem mondja, mindezt mi kérdezhetnénk, de nem kérdezzük, csak az a furcsa érzés van bennünk, amit ismereteink, a történelem, a társadalmi megosztottság, a tapasztalatok keltenek. Mert ugye senki nem gondol arra, hogy egy óvoda vagy egy általános iskola gyermekei feledkeznek bele egy furcsa játékba...

Mikó alakjainak életéből kimetszett pillanatot látunk, és ebbe a pillanatba sűríti be a titkot, misztikumot; megmutatja a szépséget, vagy szorongást kelt. Nők, angyalok, gyermekek, állatok szimbolikus jelentéseket hordoznak, konfliktusokat fejeznek ki; vágyakat, néhol örömet is, összetartozást. Ám sohase direkt módon. Számos asszociációt enged meg alkotójuk. Sejtések mindenütt. Tehát Mikó F. László nem tárja fel explicite az igazságot, a lényegét, hanem rejtettségében megőrizve mindössze jelöli azt. Mint amikor a Bibliát olvassuk, ha olvassuk, és megpróbáljuk kihámozni belőle az igazságot. Lehetséges a Szentírás szövegeinek és kifejezéseinek „szó szerinti” értelmezése is, de lehetséges - Philón és Alexandriai Kelemen hagyományait folytatva - szimbolikusan közelíteni, és felfogni a szavakat és kifejezéseket. Magam a 4. századi egyházatyával, Nüsszai Szent Gergellyel értek egyet, aki igaz, hogy a bibliai igazsággal kapcsolatban mondja, amit mond, de helytállóan találom a művészeti igazságra is: „az igazság nem fejezhető ki szó szerinti, a terminusokban, az mindig rejtve marad, és csak a rejtély őrzi meg.” Mikó Lászlóra vonatkoztatom a fentieket, amikor azt állítom róla: hagyja a befogadót gondolkodni akkor is, ha konkrét jeleneteket tár elének. Narratív képessége ugyanaz, ami prózájában is meg-megcsillan, de a titkot, a művészeti igazságot a magunk számára nekünk kell megkeresnünk.

Az egyik képe alá valaki azt írta a Facebook-on: mély, érzelmes, romantikus. Igen, ez is benne van a művekben, mert számos olvasatuk lehetséges. Hol örömeztést váltanak ki, hol szorongást. Romantikusak is lehetnek, de újszerű, modern módon, minimalizmusba ágyazva. A művész tömörít. Kevés szóval fejezi ki magát, a lényegét, és egy-egy részlet tisztán hat, akárcsak a zenében egy hosszan kitarított C dúr vagy A moll. A kompozíció Mikónál fontos szerepet kap: képi viszonyrendszerként láttatja amit lát, tehát valamilyen összefüggésbe helyezi alakjait, egymáshoz és a képtérhez viszonyítva is. És ami még feltétlenül idekíváncozik: érzelmileg köti a befogadót a témához.

LÁNG ESZTER